

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

Ελληνική οικονομία: Οι αβεβαιότητες για την ανάπτυξη το 2024

Η αρχική υπεραισιοδοξία της κυβέρνησης για την πορεία της ελληνικής οικονομίας δίνει τη θέση της σε «ψαλιδισμένες» προοπτικές στο πνεύμα των εξελίξεων σε ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο. Όπως προκύπτει, μια σειρά αβεβαιοτήτων αναμένεται να...συνοδεύσουν την ελληνική οικονομία καθ'όλη τη διάρκεια του 2024, καθότι οι συνθήκες είναι τέτοιες που προκαλούν μια σειρά ερωτημάτων, τα οποία θα κληθεί να απαντήσει η ελληνική κυβέρνηση.

Μπορεί η επενδυτική βαθμίδα να δίνει πόντους στην ελληνική οικονομία και να υπάρχει ανοιχτό πεδίο για έλευση επενδύσεων, όπως φάνηκε και κατά το Roadshow στο Λονδίνο, ωστόσο κάποια δεδομένα ίσως καταστούν ζητούμενα, όπως έδειξε και η συνέντευξη που παραχώρησε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με την επί τα χείρω αναθεώρηση των προβλέψεων για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας (στο 2,5% το 2024 από 3% που «έβλεπε» πριν), ενώ η κυβέρνηση προβλέπει 2,9% στο τελικό κείμενο του προϋπολογισμού (από 3% στο προσχέδιο).

Πάντως, στην ίδια «γραμμή» κινούνται και οι νέες επικαιροποιημένες προβλέψεις του ΟΟΣΑ που δόθηκαν σήμερα στη δημοσιότητα, εκτιμώντας ότι η ανάπτυξη του ελληνικού ΑΕΠ θα «πέσει» στο 2% του χρόνου από 2,4% φέτος. Πάντως, με βάση μία ανάλυση ευαισθησίας που περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό του 2024, μια μείωση του ελληνικού ΑΕΠ κατά 1 μονάδα θα οδηγούσε σε μια δημοσιονομική επιβάρυνση της τάξης του 1,13 δισ. ευρώ ή 0,5%.

Πέραν της εξέλιξης των 2 πολέμων και του πάντα ανοιχτού ενδεχόμενου αναβίωσης της ενεργειακής κρίσης, επιπλέον παράγοντες κινδύνου εντοπίζονται και στην κατάσταση της ευρωπαϊκής οικονομίας (με την άνοδο του ΑΕΠ της να «φρενάρει») αλλά την πολιτική νομισματικής σύσφιγξης, που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε σχέση με τα επιτόκια. Σε κάθε περίπτωση ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας εξαρτάται από μια σειρά παραγόντων.

Η υπεραισιοδοξία των επενδύσεων

Βασικό ζήτημα αλλά και ζητούμενο και οι επενδύσεις, το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών έχει θέσει έναν μεγαλεπήβολο στόχο για επενδυτικές δαπάνες 12,17 δισ. ευρώ το 2024, σε επίπεδα δηλαδή πρωτόγνωρα για την ελληνική οικονομία ακόμα και τον καιρό πριν από τα μνημόνια. Σύμφωνα με το κείμενο του προϋπολογισμού, οι επενδύσεις θα πρέπει να αυξηθούν κατά περισσότερο από 15% και την επόμενη χρονιά. Αποτελεί έναν από τους πλέον υπεραισιόδοξους στόχους της επόμενης χρονιάς.

Οι επενδυτικοί πόροι του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων θα πρέπει να αυξηθούν σε 12,167 δισ. ευρώ το 2024, από 10,822 δισ. ευρώ το 2023. Τα 8,55 δισ. ευρώ των δαπανών του 2024 θα πρέπει να προέλθουν από το εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και τα 3,62 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης. Για το 2024 ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των επενδύσεων θα πρέπει να φτάσει στο 15,1%. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι και ο προϋπολογισμός του 2023 προέβλεπε επενδύσεις της τάξης του 15% και τελικά η εκτέλεση φτάνει μόλις το 6%.

Τα προβλήματα στο Ταμείο Ανάκαμψης

Με το παραπάνω συνδέεται και η πορεία που θα έχει η απορρόφηση των κονδυλίων από το Ταμείο Ανάκαμψης. Πάντως, οι προβλέψεις για φέτος είναι ότι θα υπάρξει μια υποεκτέλεση της τάξης του 1,5 δισ. ευρώ, κάτι που μόνο ενθαρρυντικό δεν είναι. Φέτος, αντί για 3,66 δισ. ευρώ που ήταν ο στόχος, αναμένεται οι δαπάνες να κλείσουν λίγο πάνω από τα 2 δισ. ευρώ (η δαπάνη του 2022 ήταν 2,843 δισ. ευρώ, ο στόχος του 2023 ήταν 3.662 δισ. ευρώ με νέα πρόβλεψη για 2,072 δισ. ευρώ). Για το 2024, ο στόχος επισήμως τίθεται στα 3,617 δισ. ευρώ με πηγές του Υπουργείου να αναφέρουν ότι φιλοδοξούν για ακόμα πιο υψηλές επιδόσεις.

Οι δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για το έτος 2024 φτάνουν στα 8,55 δισ. ευρώ, με κατανομή της συνολικής δαπάνης μεταξύ των έργων που θα συγχρηματοδοτηθούν από πόρους της ΕΕ, ύψους 6,5 δισ. ευρώ και εκείνων που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους, ύψους 2,05 δισ. ευρώ. Οι εθνικοί πόροι είναι ενισχυμένοι γιατί έχουν προστεθεί 250 εκατ. για πληρωμές έργων και 350 εκατ. για τις φυσικές καταστροφές.

Συνέχεια....

Η ανησυχία για τις εξαγωγές

Σημαντική συνιστώσα του ελληνικού ΑΕΠ αποτελούν και οι εξαγωγές, με το «φρένο» στην ευρωπαϊκή οικονομία να στέλνει σήμα κινδύνου στους Έλληνες εξαγωγείς. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ελληνικές εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαίου) υποχωρούν για πρώτη φορά μετά την πανδημία καταγράφοντας ετήσια μεταβολή της τάξης του -1% σε αποπληθωρισμένους όρους το τρίμηνο Ιούνιος-Αύγουστος 2023 (-2,7% σε ονομαστικούς όρους). Σύμφωνα με πιο πρόσφατα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι εξαγωγές παρουσίασαν μείωση κατά 6,2% σε τρέχουσες τιμές (-2,2% σε σταθερές τιμές) σε επίπεδο 9μηνου του 2023.

Ως εκ τούτου, είναι εύλογο να υπάρχει ανησυχία ενόψει της δύσκολης συνέχειας, αν και παράγοντες του κλάδου εκτιμούν ότι οι ελληνικές εξαγωγές έχουν επιδείξει στοιχεία ανθεκτικότητας παρά τις συνεχόμενες και συνεχιζόμενες κρίσεις. Πάντως, το τελικό κείμενο του προϋπολογισμού του 2024 προβλέπει άνοδο των εξαγωγών κατά 5,6% για την επόμενη χρονιά, κάτι που θα αποδειχθεί σημαντικό για την ελληνική ανάπτυξη, εφόσον συμβεί.

Οι προκλήσεις για τον τουρισμό

«Κλειδί» αναμένεται να αποδειχθεί και η πορεία του τουρισμού της επόμενης χρονιάς. Με βάση τα μέχρι στιγμής δεδομένα, θετικά καταγράφονται τα πρώτα μηνύματα για το 2024 από την τουριστική αγορά, με τις αεροπορικές και τους tour operators να συνεχίζουν να εντάσσουν την χώρα μας στον προγραμματισμό του 2024 και τους τουρίστες να περιλαμβάνουν την Ελλάδα στους επιθυμητούς προορισμούς. Την ίδια στιγμή, βέβαια, οι προκλήσεις στην τουριστική σκακιέρα παραμένουν πολλαπλές και μεγάλες, προσθέτοντας έναν παράγοντα αβεβαιότητας στις όποιες προβλέψεις.

Αντιστοίχως ευόμιες είναι και οι προβλέψεις για τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, ο οποίος μάλιστα αναμένει υψηλότερη κίνηση και τους πρώτους μήνες του νέου έτους, χάρη στην ενίσχυση των συνδέσεων κατά την χειμερινή περίοδο. Θετικές παραμέτρους για την τουριστική πορεία του 2024 διαπιστώνει και η πρόσφατη έρευνα «Τάσεις του Επιχειρείν» της Εθνικής Τράπεζας. Επισημαίνοντας ότι έσοδα κι αφίζεις για φέτος θα κυμανθούν σε επίπεδα ρεκόρ - 13% και 4% υψηλότερα έναντι 2019 - χαρακτηρίζει ευνοϊκά τα σημάδια πρώιμης ζήτησης για το 2024, καθώς οι κρατήσεις πτήσεων τον τελευταίο μήνα υπερβαίνουν τόσο τα επίπεδα 2019 (+37%) όσο και τα επίπεδα 2022 (+34%).

Ωστόσο, οι προκλήσεις και οι αστερίσκοι παραμένουν, επισφραγίζοντας την ρευστή φύση του τουριστικού γίγνεσθαι αλλά και την πεποίθηση των φορέων ότι οι καλές επιδόσεις δεν προσφέρονται για εφησυχασμό. Σε αυτές συγκαταλέγονται οι πληθωριστικές πιέσεις οι οποίες μπορεί να μειώσουν το διαθέσιμο εισόδημα των ταξιδιωτών με αποτέλεσμα είτε να περιορίσουν τα ταξίδια είτε να μειώσουν την μέση δαπάνη και οι έκρυθμες γεωπολιτικές συνθήκες, με δύο πολέμους να μαίνονται στην ευρύτερη περιοχή, κάτι που ενδέχεται να επηρεάσει δυσμενώς την πορεία της ελληνικής οικονομίας.

Το «αγκάθι» του πληθωρισμού

Μόνιμο «αγκάθι» παραμένει η εκρηκτική κατάσταση με την ακρίβεια. Οι επικαιροποιημένες προβλέψεις της ΤτΕ δείχνουν ότι ο πληθωρισμός θα κινηθεί σε μια χαμηλότερη τροχιά. Η προκαταρκτική εκτίμηση για το 2023 παραμένει στο 4,3%, αλλά φαίνεται πλέον ότι ο πληθωρισμός θα μειωθεί σε 3,5% το 2024 (2,6% προβλέπει ο προϋπολογισμός του 2024) και σε 2,2% το 2025, αντί 3,8% και 2,3% αντίστοιχα, όπως αναμενόταν στις προηγούμενες προβλέψεις. Πάντως, το παραπάνω συνεπάγεται συνέχιση της ακρίβειας για την επόμενη 2ετία με τον πληθωρισμό να παραμένει πάνω από το όριο του 2% που έχει θέσει η ΕΚΤ.

Για τον πληθωρισμό, ο ΟΟΣΑ αναφέρει ότι η μείωσή του θα είναι αργή λόγω μισθολογικών πιέσεων, εν μέσω ελλείψεων εργατικού δυναμικού. Συγκεκριμένα, με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή της Eurostat, ο πληθωρισμός προβλέπεται να υποχωρήσει από 4,3% σε μέσα επίπεδα φέτος στο 2,8% το 2024 και περαιτέρω στο 2,4% το 2025. Ο δομικός πληθωρισμός - που δεν περιλαμβάνει τις τιμές ενέργειας, τροφίμων, αλκοόλ και καπνού - αναμένεται να μειωθεί από 5,7% φέτος στο 3,2% το 2024 και το 2,5% το 2025. Για τους μισθούς σημειώνει ότι είχαν αυξηθεί 4,3% στο δεύτερο τρίμηνο φέτος σε ετήσια βάση.

Σημειώνει, επίσης, ο ΟΟΣΑ ότι αν ο πληθωρισμός είναι πιο επίμονος, θα επηρεασθεί αρνητικά και η ανάπτυξη. «Ο πιο επίμονος πληθωρισμός ή νέες διαταραχές στις ενέργεια και την προσφορά, αποτελούν βασικούς κινδύνους και θα μπορούσαν να μειώσουν την κατανάλωση και την αύξηση των επενδύσεων», σημειώνει.

Μεγάλο πρόβλημα αποτελούν και οι τιμές των τροφίμων. Είναι χαρακτηριστικό ότι την ταχύτερη άνοδο τιμών τροφίμων και ποτών σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση βίωσε η Ελλάδα τον Οκτώβριο, σύμφωνα με τα επίσημα τελικά στοιχεία της Eurostat. Αυτά δείχνουν άνοδο του σχετικού δείκτη κατά 10,4% στην Ελλάδα (από 9,7% άνοδο που κατέγραψε τον Σεπτέμβριο) και έναντι μέσης ανόδου κατά 7,6% στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά 7,5% στην Ευρωζώνη.

Πηγή: Οικονομικός Ταχυδρόμος

UniCredit: Η οικονομία της Ελλάδας θα ξεχωρίσει στην Ευρωζώνη, ακόμη και με τις χαμηλές της επιδόσεις

Μπορεί να επένδυσε στην Ελλάδα, μέσω της Alpha Bank, αλλά η Unicredit είναι αρκετά επιφυλακτική για την επίδοση της ελληνικής οικονομίας το 2024. Σε αντίθεση με τις μέσες εκτιμήσεις των αναλυτών και θεσμών, που τοποθετούν την ανάπτυξη της Ελλάδας πάνω από το 2%, η ιταλική τράπεζα βλέπει το ΑΕΠ να αυξάνεται κατά μόλις 1,3% το 2024, από 2,3% φέτος, με τον ρυθμό να βελτιώνεται στο 1,7% το 2025.

Βέβαια, αυτές οι εκτιμήσεις είναι πολύ υψηλότερες από το μόλις +0,5% που προβλέπει για το ΑΕΠ της Ευρωζώνης τη νέα χρονιά, αποδίδοντας αυτήν την επίδοση στην περιοριστική νομισματική πολιτική, στην αυστηρότερη δημοσιονομική στάση και την εξασθένηση της ανθεκτικότητας της αγοράς εργασίας.

Στα θετικά των εκτιμήσεων της Unicredit είναι ότι ο πληθωρισμός της Ελλάδας θα είναι το 2024 ακριβώς στο στόχο του 2% της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, έναντι 2,5% που θα κυριαρχήσει στην Ευρωζώνη, αλλά το 2025 ο δείκτης τιμών καταναλωτή θα υποχωρήσει στο 1,6% στην Ελλάδα, εκτίμηση που ίσως και να προκαλεί κάποια ανησυχία για την πορεία της ανάπτυξης, αφού το ελληνικό ΑΕΠ στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην κατανάλωση.

Table 1: Annual macroeconomics forecasts

	GDP (%)			CPI inflation (%)			Central Bank Rate (Bp)			Government budget balance (% GDP)			General government debt (% GDP)			Current account balance (% GDP)			
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025	
World	3.0	3.7	3.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
US	2.4	1.8	1.8	4.1	2.6	1.9	5.50	4.25	3.75	-0.2	-0.4	-0.4	103.8	107.8	108.8	-0.6	-0.7	-0.8	
EU	0.6	0.8	1.2	0.6	2.2	1.9	4.00	3.25	2.75	-0.8	-0.2	-0.4	98.8	98.6	99.3	2.2	2.4	2.6	
Germany	0.4*	0.4*	1.3	0.3	2.0	1.7	-	-	-	-0.3	-0.3	-0.3	64.0	64.0	64.7	0.5	0.5	0.5	
France	0.9	0.8	1.1	0.9	2.4	1.7	-	-	-	-0.4	-0.4	-0.3	100.4	100.0	101.1	-0.3	-0.1	-0.1	
Italy	0.7	0.6	1.1	0.7	2.0	1.9	-	-	-	-0.4	-0.4	-0.4	165.5	161.2	161.1	0.6	1.0	1.2	
Spain	2.4	1.3	1.5	3.0	3.4	2.0	-	-	-	-0.1	-0.4	-0.5	107.2	108.0	108.0	1.0	1.4	1.3	
Austria	0.6	0.3	1.6	2.0	2.0	2.0	-	-	-	-0.8	-0.5	-0.3	76.7	75.0	76.3	1.7	1.0	0.9	
Netherlands	2.3	1.3	1.7	1.5	2.0	1.6	-	-	-	-0.1	-0.3	-0.3	103.8	100.8	100.2	-0.3	-0.3	-0.4	
Poland	2.1	0.7	1.4	4.4	2.3	1.7	-	-	-	0.8	0.3	-0.1	103.1	101.8	101.7	1.0	1.1	1.2	
Other Europe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
China	0.3	0.5	0.4	7.0	4.4	4.0	5.75	5.00	4.00	-0.2	-0.4	-0.5	49.4	52.0	52.6	1.0	0.6	0.5	
Canada	0.3	2.1	2.5	7.2	3.7	2.0	6.75	4.50	3.50	-0.9	-0.9	-0.9	44.5	44.5	44.9	-0.9	0.3	0.3	
Japan	-0.7	0.3	0.4	1.6	0.1	0.0	10.75	7.00	6.00	-1.0	-0.9	-0.7	20.0	17.3	16.6	-0.3	-0.5	-0.5	
India	2.6	1.3	1.3	7.3	4.1	4.0	15.50	10.00	7.00	-0.8	-0.8	-1.0	19.5	19.0	20.7	1.0	0.5	0.3	
Turkey	4.2	10.0	10.0	10.0	43.0	24.0	42.00	42.00	25.00	-0.4	0.0	-0.5	34.0	30.0	30.3	-0.0	-0.7	-0.3	
Other Asia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Latin	0.6	-0.3	0.8	7.4	3.1	1.9	5.25	4.00	2.75	-0.4	-0.5	-0.5	90.1	102.0	104.0	-0.0	-0.5	-0.7	
Sweden	-0.5	0.3	1.8	4.0	2.0	1.0	4.00	3.25	2.25	-0.4	-0.0	-0.2	30.3	31.6	32.2	0.3	0.4	0.2	
Norway	1.0*	1.0*	1.0*	1.0	2.7	2.0	4.50	3.75	2.75	-0.1	-0.4	-0.1	37.4	36.2	36.2	-0.4	-0.4	-0.4	
Switzerland	0.7	1.2	1.6	2.2	1.5	1.0	1.75	1.50	1.00	-0.4	0.0	0.3	41.3	41.2	40.8	0.9	0.2	0.5	
Other	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Other Asia	0.2	0.2	0.2	0.7	1.4	1.0	4.25	4.15	4.11	-0.1***	-0.1***	-0.1***	63.0	57.4	56.0	1.5	1.3	1.1	
Latin	1.0	0.8	1.0	3.2	2.0	1.3	-0.10	0.00	0.00	-0.5	-0.5	-0.5	20.0	20.4	20.0	0.1	0.0	0.0	

*Annual averages, except for CEE countries, for which end of period numbers are used. **Not available. Adjusted for working days: 0.2% (2023), 0.4% (2024) and 1.4% (2025). ***Estimated according to figures. Current GDP: 1.4% (2023), 0.7% (2024), 1.2% (2025). **Other budgetary balances are adjusted according to IMF methodology (include government-subsidized loans, state-administered SIC funds, adjustment to the statistical base, and social security fund).

Τα περιθώρια της ΕΚΤ

Το μέγεθος του πληθωρισμού θα είναι κρίσιμο για την Ευρωζώνη και την ερχόμενη χρονιά, κατά την Unicredit, καθώς εάν ο δομικός πληθωρισμός επιβεβαιωθεί ότι μπορεί να προσεγγίσει το 2% μέχρι το τέλος του 2024 και να υποχωρήσει κάτω από αυτό το επίπεδο το 2025, θα επιτρέψει στην ΕΚΤ να αρχίσει να μειώνει τα επιτόκια τον ερχόμενο Ιούνιο με ρυθμό 25 μ.β. ανά τρίμηνο. Η ιταλική τράπεζα επίσης εκτιμά ότι οι επανεπενδύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος PEPP (αγορές τίτλων λόγω πανδημίας) θα συνεχιστούν πλήρως μέχρι το τέλος του 2024.

Για την πορεία της οικονομίας της Ευρωζώνης, η Unicredit προβλέπει αύξηση του ΑΕΠ 0,5% το 2024, ήτοι με τον ίδιο ρυθμό όπως φέτος. Οι δείκτες της έρευνας υποδηλώνουν ότι το ΑΕΠ είτε θα μείνει στάσιμο είτε θα συρρικνωθεί μέτρια το 4ο τρίμηνο του 2023.

Η μετάδοση αυστηρότερων συνθηκών χρηματοδότησης στην πραγματική οικονομία βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη και είναι ξεκάθαρα ορατή στην ύφεση του πιστωτικού κύκλου και στις έντονες πιέσεις στους ευαίσθητους στα επιτόκια τομείς της οικονομίας. Η νομισματική πολιτική πρόκειται να επηρεάσει αρνητικά την οικονομία και το 2024, καθώς τα δάνεια και τα ομόλογα που λήγουν αναχρηματοδοτούνται με πολύ υψηλότερα επιτόκια.

Αυτό θα αυξήσει τις δαπάνες για τόκους των επιχειρήσεων, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση της κερδοφορίας τους εν μέσω της συνεχιζόμενης αδυναμίας της ζήτησης. Με τη σειρά του, αυτό είναι πιθανό να επηρεάσει τις προοπτικές για πάγιες επενδύσεις και να αμφισβητήσει την ανθεκτικότητα των σχεδίων προσλήψεων των επιχειρήσεων, ασκώντας ανοδική πίεση στο ποσοστό ανεργίας και καθοδική πίεση στην αύξηση των μισθών.

Οι κίνδυνοι

Αναφορικά με τις δυσκολίες που μπορεί να επηρεάσουν την οικονομία, η ιταλική τράπεζα εκτιμά ότι θα παραμείνουν ισχυρές το 2024, καθώς η μετάδοση των επιθετικών αυξήσεων των επιτοκίων της ΕΚΤ συνεχίζεται σε μια περίοδο που τα αποθέματα αποταμίευσης των νοικοκυριών έχουν εξαντληθεί σε μεγάλο βαθμό, η δημοσιονομική πολιτική γίνεται αυστηρότερη και η ανθεκτικότητα της αγοράς εργασίας αρχίζει να εξασθενεί.

Ωστόσο, ο αποπληθωρισμός και η ήπια ανάκαμψη του παγκόσμιου εμπορίου είναι πιθανό να προσφέρουν κάποια στήριξη. Προβλέπει, δε, ότι η σταδιακή ανάπτυξη θα γίνει θετική στις αρχές του 2024 και θα επιταχυνθεί εκ νέου αργά στη συνέχεια.

Τζέιμι Ντίμον: «Οι ΗΠΑ είναι εθισμένες στο χρέος»

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι πρακτικά εθισμένες στο χρέος, και αυτό θέτει την οικονομία σε επικίνδυνη θέση, υπογραμμίζει ο διευθύνων σύμβουλος της JPMorgan, Τζέιμι Ντίμον.

Μιλώντας στο Global Investment Summit στο Λονδίνο, ο τραπεζίτης της Wall Street αναφέρθηκε ιδιαίτερα στο τεράστιο ποσό χρέους που έχουν συγκεντρώσει οι ΗΠΑ από την πανδημία, συμπεριλαμβανομένου ενός τρισεκατομμυρίου που διανεμήθηκε σε επιταγές τόνωσης και των 4 τρισεκατομμυρίων δολαρίων που δόθηκαν από την Federal Reserve για την αγορά κρατικών ομολόγων. Αυτές οι ενέργειες διοχέτευσαν ένα τεράστιο ποσό μετρητών στις αγορές των ΗΠΑ, οδηγώντας τις εταιρείες να αποκομίσουν περισσότερα κέρδη ενώ οι μετοχές εκτινάχθηκαν υψηλότερα το 2021.

«Αυτά τα χρήματα είναι σαν την ηρωίνη», είπε ο Ντίμον. Επεσήμανε μάλιστα, ότι μετά τα γενναία μέτρα τόνωσης, ήρθε ο πληθωρισμός, ο οποίος ώθησε τη Fed να πατήσει φρένο στην εξαιρετικά χαλαρή νομισματική πολιτική. Αυτό απειλεί τις αγορές, υποστήριξε ο Ντίμον, με τις μετοχές να δυσκολεύονται το 2022 και τις αγορές να βλέπουν μεγάλες περιόδους αστάθειας που τροφοδοτείται από τα επιτόκια καθ' όλη τη διάρκεια του 2023.

Ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ είναι επίσης πιθανό να διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα, εν μέσω λόγω των ενισχυμένων κρατικών δαπανών.

«Επίπεδα ζακχάρου»

Το συνολικό χρέος των ΗΠΑ έφτασε το ρεκόρ των 33 τρισεκατομμυρίων δολαρίων για πρώτη φορά φέτος και πλησιάζει τα 34 τρισεκατομμύρια δολάρια καθώς οι νομοθέτες διαφωνούν για τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό.

«Είμαστε σε αυτό το υψηλό επίπεδο υπερδιέγερσης της οικονομίας (υψηλό επίπεδο ζακχάρου – sugar high) και δεν λέω ότι αυτό θα καταλήξει σε ύφεση [αλλά] νομίζω ότι υπάρχουν περισσότερες πληθωριστικές δυνάμεις εκεί έξω», προειδοποίησε ο Ντίμον. «Υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα τα επιτόκια να ανέβουν υψηλότερα, ο πληθωρισμός να μην εξαφανιστεί και όλα αυτά να προκαλέσουν περισσότερα προβλήματα κάποιου είδους».

Οι οικονομολόγοι έχουν προειδοποιήσει για πιθανή κρίση που θα αναδυθεί από το πρόβλημα του χρέους των ΗΠΑ τις επόμενες δεκαετίες. Εάν οι ΗΠΑ δεν αλλάξουν πορεία, θα μπορούσαν ενδεχομένως να αθετήσουν το χρέος τους σε 20 χρόνια, προέβλεψε το μοντέλο προϋπολογισμού Penn Wharton, εξέλιξη η οποία θα μπορούσε να καταλήξει να έχει καταστροφικές συνέπειες για την οικονομία των ΗΠΑ.

«Κοκτέιλ κινδύνων»

Ο κ. Ντίμον ανέφερε τέλος ότι η παγκόσμια οικονομία είναι αντιμέτωπη με ένα «κοκτέιλ» κινδύνων. Ο κόσμος αντιμετωπίζει « την πιο επικίνδυνη εποχή που έχει δει ο κόσμος εδώ και δεκαετίες », επικαλούμενος πολέμους, αυξανόμενα επίπεδα χρέους και περιοριστική νομισματική πολιτική από τις κεντρικές τράπεζες.

Οι αποδόσεις των μετοχών του FTSE 25 τον Νοέμβριο & ytd

Μετοχή	Απόδοση Νοεμβρίου 2023	Απόδοση 2023
ΒΙΟ	9.72%	35.16%
ΤΙΤΣ	11.53%	63.68%
ΕΕΕ	4.05%	12.61%
ΟΤΕ	1.81%	-7.68%
ΑΡΑΙΓ	10.83%	116.64%
ΤΕΝΕΡΓ	10.57%	-23.01%
ΟΤΟΕΛ	-4.25%	17.57%
ΣΑΡ	-0.25%	20.65%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	17.08%	24.57%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	0.30%	21.47%
ΜΥΤΙΛ	5.03%	80.99%
ΛΑΜΔΑ	8.55%	12.82%
ΕΛΧΑ	12.11%	15.43%
ΑΛΦΑ	10.64%	56.00%
ΜΠΕΛΑ	-3.30%	50.44%
ΕΤΕ	16.33%	67.65%
ΠΕΙΡ	16.85%	126.70%
ΕΥΡΩΒ	9.66%	60.28%
ΕΛΠΕ	9.96%	0.40%
ΚΟΥΕΣ	4.00%	15.92%
ΕΥΔΑΠ	3.39%	-14.71%
ΟΠΑΠ	-8.13%	11.11%
ΜΟΗ	10.22%	13.66%
ΔΕΗ	12.15%	64.76%
Cenergy	10.09%	131.13%
ΓΔ	6.88%	37.14%
FTSE 25	6.32%	38.25%
Τραπεζικός Δείκτης	12.44%	69.02%

Πηγή: Καρμανώφ Χρηματιστηριακή